

Handläggare

Annelie Svensson
Telefon: 08-508 36 227

Till

Äldrenämnden
Den 23 mars 2021

Remiss om motion om en stärkt beredskap som ger trygghet

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2020/1074

Förvaltningens förslag till beslut

Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.

Patric Rylander
Förvaltningschef

Carl Smitterberg
Enhetschef

Sammanfattning

Karin Wanngård (S) har i en motion till kommunfullmäktige föreslagit att kommunstyrelsen ges i uppdrag att påbörja arbetet med att säkerställa arbetet med Covid-19. För att kunna möta en andra våg av pandemin behöver arbetet med att möta riskerna påbörjas innan stadens utvärdering är klar.

Äldreomsorgen har under hösten visat att den tagit lärdom av vårens arbete med pandemin samtidigt som tillgången till skyddsutrustning förbättrats avsevärt. Hanteringen av den andra vågen skedde med en större säkerhet än vad som var fallet under våren. Ökad kunskapsnivå, särskilda korttidsplatser och förstärkningsteam inom hemtjänsten är exempel på lärdomar som dragits under våren och som på kort tid implementerades när den andra vågen av covid-19 kom under hösten 2020.

Äldreförvaltningen har påbörjat analys och arbete med de iakttagelser och påpekanden som Coronakommissionen och Inspektionen för vård och omsorg, IVO, gjort om äldreomsorgen

liksom i de slutsatser som dragits i äldreförvaltningens egna uppföljningar.

Bakgrund

Äldrenämnden har på remiss från kommunstyrelsen fått en motion gällande en stärkt beredskap som ger trygghet. Motionen är skriven av Karin Wanngård (S). Remissvaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 30 mars 2021.

Kommunstyrelsen har remitterat remissen till stadsledningskontoret och äldrenämnden.

Ärendet

I motionen lyfts att ”pandemin och dess påverkan på Stockholm har visat oss såväl styrkor som svagheter i vårt samhälle”. Motionären föreslår att kommunfullmäktige, inför det fortsatta arbetet med att bekämpa pandemin, säkerställer att:

1. Stockholms stad aldrig igen sviker sina anställda genom att inte ha tillräckligt med skyddsutrustning. Det som hände våren 2020, att anställda i äldreomsorgen fick jobba utan nödvändig skyddsutrustning ska inte ske igen.
2. Stockholms stad har en så bra egen beredskap, avseende utrustning, personal, lokaler och kompetens, att vår stad kan sätta in nödvändiga åtgärder. Det som hände våren 2020, att personer boende inom äldreomsorgen inte direkt kunde erbjudas kohortvård i avskildhet, ska inte ske igen.
3. Stockholms stad har en så stark egen beslutskraft, samverkan, omvärldskunskap och rådighet att vi kan garantera alla oavsett var man bor eller oavsett hur välfärden är organiserad en bra trygghet. Det som hände våren 2020, att smittspridningen i utsatta områden initialt inte togs på allvar, ska aldrig ske igen.

I motionen föreslås också att kommunfullmäktige ska fatta beslut om att stadens beredskap ska stärkas avseende tillgång till viktigt material, förbättrad egen rådighet och kompetens, en långsiktig plan för att rusta nödvändig samhällsinfrastruktur, en ökad förmåga att möta desinformation och ryktesspridning i händelse av kris och ett samhälle med minskade klyftor.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen. Samverkan med de fackliga organisationerna har skett i förvaltningsgruppen den 17

mars 2021. Kommunstyrelsens pensionärsråd har tagit del av ärendet den 16 mars 2021 och socialnämndens, äldrenämndens och överförmyndarnämndens gemensamma råd för funktionshinderfrågor den 18 mars 2021.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Övergripande planering

Pandemin visade att krisplaneringen under lång tid inte utgått från påfrestningar som drabbar hela Sverige samtidigt och där möjligheten att snabbt avropa hjälp från omvärlden varit kraftigt begränsad.

Till skillnad från alla övriga kriser som Stockholms stad hanterat sedan andra världskriget var Covid-19 global. Alla världens länder har påverkats vilket ibland gett upphov till bland annat brist på skyddsmaterial som inte omedelbart kunde hanteras vare sig lokalt eller nationellt.

Krisen berörde alla beslutsnivåer. På den statliga nivån skulle kommunerna förhålla sig till flera olika myndigheters rekommendationer och föreskrifter (exempelvis Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, Arbetsmiljöverket) vilket innebar utmaningar. Detta pekar också Coronakommissionen och i sitt delbetänkande om äldreomsorgen.

Utifrån ett regeringsbeslut 2015 har totalförsvarsplaneringen påbörjats och äldreomsorgen är tillsammans med övriga delar av Stockholms stad delaktiga i det arbetet. Många av de långsiktiga lärdomarna från 2020 tar äldreförvaltningen med sig i den planeringen. Samtidigt är det också viktigt att fastställa att vi med all den kunskap vi nu har om arbete i en pandemi inte låser oss vid ett bestämt scenario utan ser brett på krisberedskap och påfrestningar stockholmarna och stadens verksamheter kan utsättas för i framtiden.

Utgångspunkt i risk- och sårbarhetsanalyser

Äldreomsorgens och äldreförvaltningens planering för oönskade händelser utgick från verksamheternas risk- och sårbarhetsanalys, RSA. I en särskild händelse, som i detta fall, kan staden aktivera särskild planering och ge inriktning till verksamheterna att uppdatera beredskapsplaner och vidta planering utifrån aktuella lägesbilder. Detta skedde genom att den centrala krisledningen aktiverades och krisledningsnämnden inkallades för att snabbt kunna fatta stadsövergripande beslut. Bland annat beslutades om besöksstopp på stadens särskilda boenden.

I enlighet med detta tog äldreförvaltningen i början av mars fram en beredskapsplan för hälso- och sjukvård vid misstanke om eller bekräftat fall av covid-19 i särskilda boenden för äldre. Där angavs rutiner för hur personalen skulle arbeta vid misstänkt eller bekräftad covid-19. Det finns också en handlingsplan för att förhindra smittspridning. Vartefter ny kunskap och erfarenhet har tillkommit har planerna uppdaterats.

Lärdomar som implementerats under hösten 2020

Flera av vårens lärdomar bidrog till förändrade rutiner och arbetssätt.

- Kunskapen om basala hygienrutiner har höjts. För att höja kunskapen har filmer och texter för egen inläring tagits fram och utbildningar på arbetsplatserna genomförts.
- Kunskapen om hur skyddsutrustning ska användas har höjts genom utbildningsinsatser.
- Logistikfunktionen startade omgående. Från ett mycket besvärligt utgångsläge under mars och april 2020 så stabiliserades tillgången till skyddsutrustning under försommaren. Tillgången till skyddsmaterial för äldreomsorgen och andra verksamheter med behov är nu god. Reserver finns.
- Vartefter nya rekommendationer har kommit från Smittskydd Stockholm och Folkhälsomyndigheten om vilken skyddsutrustning som ska användas, har dessa rekommendationer implementerats.
- Inom hemtjänsten inrättades särskilda förstärkningsteam för att arbeta med personer som hade misstänkt eller konstaterad covid-19.
- Kohortvård infördes under våren på särskilda boenden med misstänkt eller konstaterad smitta.
- Särskilda korttidsplatser för personer med misstänkt eller konstaterad covid-19 inrättades under våren.

Äldreförvaltningen delgav också information och ny kunskap till privata utförare i samma omfattning som denna spreds till kommunala utförare via stadsdelsförvaltningarna.

Utöver dessa lärdomar måste naturligtvis också läggas den allmänna kunskapen och medvetenheten om viruset och dess verkan. Mycket är ännu okänt men vi kan konstatera att kunskapsläget har förbättrats avsevärt vilket också påverkat vården av äldre personer med covid-19.

Lärdomar på längre sikt

Pandemin har satt ljuset på några av de utmaningar som äldreomsorgen arbetat med sedan tidigare, exempelvis rekrytering av utbildade undersköterskor, kunskaper om och tillämpning av basala hygienrutiner och tillgången till sjuksköterskor. Att komma tillrätta med dessa brister var påbörjat sedan innan men har fått ökad intensitet.

Äldreförvaltningen har påbörjat analys och arbete med de iakttagelser och påpekanden som Coronakommissionen och Inspektionen för vård och omsorg, IVO, gjort om äldreomsorgen liksom i de slutsatser som dragits i äldreförvaltningens egna uppföljningar.

Det är viktigt att bära i minnet att staden inte alltid har full rådighet över äldreomsorgens alla delar. Bland annat krävs det ett mer utvecklat samarbete med Region Stockholm. Vissa steg har redan tagits men mer behövs.

Sammanfattningsvis ser äldreförvaltningen att det finns mycket att dra lärdom av men vill också påminna om det viktiga och mycket gedigna arbete som har genomförts av staden i allmänhet och äldreomsorgen i synnerhet för att arbeta sig ur en mycket svår situation. Organisationen har en styrka i att kunna arbeta under svåra förhållanden med målet att varje dag bli bättre.

Bilagor

Remiss om En stärkt beredskap som ger trygghet